

Stejně zrádeujete, *stejně* pranýřujete, *stejně* tyranisujete, *stejně* terorisujete, *stejně* podezíráte, *stejně* lžete — leda surověji ještě a neomaleněji.

Stejně vám rozhoduje vnějšek, šablona, konvence, vnější macha a vnější shoda, uniforma. Užíváte logiky, kterou nesmíte obrátit na sebe, poněvadž byste byli jí rozdraceni. Užíváte zbraní, jichž sami nesnesete.

A opravdu nic se nezměnilo, než že se vystřídaly osoby.

A jen to ještě: nemám nic s vámi. Jsem volný jak napravo, tak nalevo, a je mi docela lhostejno, že dnes mi spílají titíž lidé, kteří ještě před nedávnem mazali mi na prsty tlustě krajíce chvály, jako na př. p. Karásek v prosincovém *Žycie* 1898. Mně byla tehdy lhostejna jich chvála — může mi být dnes lhostejna jich hana.

A všechno je dobře.

Je dobře, že po útocích „starých“ přišly tyto „mladých“. Je mi to negativním sice, ale přeče jasným důkazem, že jsem šel dobře. Musilo to tak být, aby nezaclo-něno, samo ze sebe a samo za sebe, mluvilo slovo.

Všecko je dobře.

Dnes nehledám žádných nových idejí, žádných směrů, žádných programů — ty jsou jen maska a barva starých larev a starých hrobů — ale *pouhého prostého poctivého slušného člověka*. V něm je víc než ve stech ročnících stů revuí, škol, směrů a programů. A nad sůl vzácnější a nad zlato dražší je v této zemi.

A víra v něj je ještě všechno, co mi zbývá, kdy proběhnout je kruh a naplněna je dráha.

Z ohromných velikých hradů kdysi — jediný prostý, věrný a nedrolící se, pevný kámen.

A všechno je dobře.

Poznámky ke grandiosní logice M. revue a N. kultu

— Největší průkaz hrdinství, který od nás žádá p. Karásek, je, abychom nepřiznivě posuzovali knihy vydané nákladem p. Ottovým. Pak je nám hotov uvěřit, že jsme skutečně volni. Důvěra za důvěru a otázka za otázkou: přinesla by M. revue nepřiznivý úsudek o knihách, jež vydala *svým nákladem*? Je jich hezká kopa a mezi nimi leckterá bídňější než vydaná neoficiálnějším nákladem. Pořídil bych jí je s opravdovou chutí a výjimečně — gratis. Ale dokud to neprovede, dotud není ani ona po své vlastní logice volná.

— Pan Karásek div se neudusí opovržením k p. Hladíkovi, jenž prý pro kšeft překládal Ohneta. Ale týž p. Karásek zpíval často clože a posud přátelsky tiskne ruce p. Kosterkovi, nyní majiteli M. revue a stálému jejímu přispěvateli — témuž p. Kosterkovi, jenž vydává u Šimáčků překlady — z dvojetihodné pensionátní spisovatelky *Flygaré-Carlénové*. Ale ovšem, možná že to dělá p. Kosterka ne z kšeftu, ale z literárního přesvědčení, a odtud snad ůcta p. Karáskova k němu.

— Pan Karásek podezírá mne systematicky z nepoctivosti, všude tam, kde se můj soud dá spojit s nějakým vedlejším a vnějším faktem. Zajímavo, ale málo utěšeno bylo by prohlédnout si těmito skly minulost p. Karáskovu. Dověděli byste se na př., že p. Karásek nesoudil vždycky tak nemilosrdně jako dnes o p. Jar. Kvapilovi, naopak, že byla doba, kdy si p. Kvapila jako básníka i vážil. A kdo by chtěl hledat mezi změnou soudu ty p. Neumannovy „navázané nebo zpětrhané nitky osobních styků“ — našel by je také. Ovšem, *kdo by chtěl!* A chtít mohl by opravdu jen mizerný klepař a podezíravec odkoukavší svým odpůrcům všecku špínu a podlost. A takový pseudoindividualista rázu p. Neumannova mohl by pak i mluvit o vzácném případě p. Karáskovy neobyčejné benevolence nejen k „Bar-Kochbovi“, ale i ke dvěma pracím p. Šubrtovým: „Klicperovi dramatikovi“ (Lit. listy, 3. listopad 1898) a „Patnáctému roku Národního divadla“ (Rozhledy, 15. prosince 1898), jež hájil jako zjednaný advokát, a mohl by z časové koincidence těchto kritik s jistým dramatickým krokem a pokusem p. Karáskovým — vyvodit souvislost a příčinný nexus, který by p. Karáskovi jistě nebyl příjemný. Ovšem musil by to být mizera druhu Karáskova nebo Neumannova a musil by svá podezření uložit jen v Moderní revui nebo N. kultě — poněvadž chci doufat, že není již v Čechách jiných listů, které by takové surovosti a perfidnosti tiskly.

— Pan Neumann nemůže pochopit, jak jsem se stal spolupracovníkem „Lumíra“, když předtím jsem měl polemiku s p. Hladíkem. Pomohu tu soucitně jeho slabé chápavosti: ať vezme si příklad bližší, na př. p. *Karáskův* nebo — *svůj*. Jak to, že

Karásek a Neumann píšou do Rozhledů, do těchže Rozhledů, které je před nedávnem ještě důkladně proklepávaly a s nimiž navzájem několikrát chytily se důkladně za pačesy? Jak to, že speciálně p. Neumann píše do Rozhledů — týž p. Neumann, jenž měl kdysi pro p. Krejčího jen nadávky, posílaje ho nazpět, na venek, k metle a do školy?

Pitvornou hanswuřtiádu

o našem literárním boji přineslo dubnové číslo socialistické „Akademie“ z pera p. Pelantova. Kdyby si byl p. Pelant, dříve než se pustil do svého jalového clownovství, *pozorně přečetl a promyslel* naše články, mohl si ušetřit i své soidisant „humoristické“ záchvaty i svůj velkohubý, ač jinak strašně ošumělý a docela zbytečný pathos a čítankové metafory à la bláto a nepoznané perly etc. Byl by věděl totiž, že *nebojujeme nijak proti umění*, které vyslovuje lid a hromada, nýbrž pouze proti těm (a je jich dnes dost a rostou), kdo *nulí sebe nebo jiné* k socialistickým missím a tendencím, k umění sociálnímu a propagačnímu, pro něž nemají vnitřního povolání a úměrného fondu psychického i uměleckého, kdo slovem *znásilňují sebe i jiné* — pro politický i časový fantóm. *Proti tomu a jen proti tomu!* Nejsme tak nevědomí, abychom upírali umění tomu, kdo sociálně cítí, tam, kde je živeno sociálním pathosem a kde vyslovuje hromadnost a emoce kolektivní, a autory a umělce, jež cituje p. Pelant, známe dávno a víc: *propagovali* jsme je dřív, než se o nich p. Pelantovi zdálo. Ale na druhé straně je pravda, před ním může zavírat oči jen straník z programu, že celá řada umělců, velikých, celých ryzích a typických, nejen nesociálně cítila (tak Goethe, tak Watteau ku př.), ale že přímo *nenávidí společnost a sociální tendence* byla samým živným pramenem jich umění, vzpruhou jeho, stimulans jeho, tak třeba u Poea, Baudelairea, Barbeye d'Aurevilly, D. G. Rossettiho, Burne Jonesa, Flauberta, Gustava Moreaua, Fernanda Khnopffa a j. a j. Vezměte těmto umělcům jich *antisociálnost* a zabili jste jich základ, krev, srdce, vytrhli sám kořen a sám peň.

Tedy, aby byl konec již všemu překrucování a falsátorství: nepostavili jsme se nijak proti umění sociálně inspirovanému, neobouváme žádné akademické kothurny, ani se nehalíme do tóg Magů, nic z toho — jen to: ctíme a milujeme život v celé šíři, *plnosti a složitosti* a nedáme ho mrzačit a ostříhovat žádnými schématy a formulkami a priori, třeba měly módní právě sociální etikety. Vystoupili jsme za *plnou volnost umění*, plnou a neztenčenou, napravo i nalevo, a to právě pro ten život, jenž je jeho základem a který máme právo hledat *všude*, podle vnitřního přibuzenstva srdce, temperamentu a osobnosti, *všude* a nejen tam, kam se zalíbí nás posílat některému programu a některému vyvolávači.

Posměch, jimž pohazuje se své domnělé sociální povýšenosti p. Pelant umění *intimní* („hračky“, „mýdlové bubliny“, „citové syroby“ etc.), je ohromně zelený a svědčí jen o neštěpované brutální mysli a — ohromném ignorantství. O ignorantství a domyšlivosti, jimž se dosud říkalo „buržoastické“, ale kterým, budou-li pp. soudruzi pracovat tímto směrem dál, bude se co nevidět říkat „socialistické“. Ukazuje to, jak pan Pelant nemá smyslu pro svou dobu, jak ji bolestně a vře —

jinak by věděl, že největší většina nejkrásnějšího a nejintenzivnějšího v dnešním umění, nejvíce a nejbolestněji *našeho* — je *intimnost a elegie* a znal by také psychické příčiny toho. A věděl by také, že kde se posud nejsilněji ozvala preludia budoucnosti, síly a pýchy života, nejsou dočista nic socialistická, nýbrž naopak protisociální, *individualistická*: takový Nietzsche, takový Ibsen.

Kdyby to věděl, netvářil by se tak superiority, jako by již měl socialismus, to umění budoucnosti v kapse a mohl je jen položit na stůl. Musil by uvážil, že *bez nové kultury* není nového umění a nemohl by citovat pro sebe lidi, kteří *staré metody* užíli jen na nové sužety, o něž rozšířili království umění, kteří jako Goncourtové aristokratickou watteauovskou methodou XVIII. stol. napsali jednu dvě sociální monografie („Germinie Lacerteux“, jejíž sociálně zabarvený úvod odvolal jiný, pozdější, k „Faustině“). Musil by uvažovat o *nových* uměleckých stílech a methodách, jež by byly *vlastním* výrazem nového světa a nové kultury — a naučil by se pak i nutné skromnosti i myšlenkové opravdovosti a pronikavosti, jichž se mu tak žalostně nedostává.

Karáskovština, čili soustavné lhaní a podezírání

Podezírání není moudrost. Havlíček

Podezírání a lhaní . . . to nejsou jistě lehká ani povolná slova a neužívám jich ani rád ani lehkomyšlně, ale po dobré úvaze v prvotním, jasném *právnickém* smyslu, jako *termínů technických*.

Poněvadž výkon p. Karáskův v posledním čísle Mod. revue je *proště nestýchaný* i u nás a nebýt u nás mezi mladými té byzantské klikašské solidarity, která zavazuje k mlčení i tam, kde *logika a principiálnost* káže mluvit, musil by být od-souzen *právě mladými* . . . *kvůli nim samým* . . . aby na ně nepadlo odium, že se *ztožňují s takovým* odklizením nepohodlného odpůrce a s *lakovým* vedením při.

Prohlédněte si, prosím, genesi a rozvoj těchto sporů.

V N. kultě napíše někdo pod pseudonymem, jenž je již úmyslně volen na provokaci a mystifikaci,¹ hrubý, urážlivý a podezřívavý feuilleton, kde se vaše spolupracovníctví v Lumíru vykládá lačností zisku a úspěchu a odsuzuje jako zrada na moderních principech mladé literatury.

Odpovíte článkem, kde žádáte za vysvětlení a diskusi, je-li „zradou“ moderních idejí to, že tisknete u „oficiálního“ nakladatele a v „oficiální“ knihtiskárně. Místo diskuse — spílání, podezírání a klepy v Novém kultě a — — — surový, podezřívavý a diplomatický klepašský článek — — — p. Karáskův v Mod. revue — člověka, jehož jste se vůbec nedotkli a který skáče do arény jen proto, aby odvrátil pozornost od vlastní otázky, přenesl ji na jiné pole a přispěl tak v tísní svému partisanovi a politickému koalísátorovi.

1 - Sedla jí na lep řada listů a zahryzla se i do mozku některých mých známých tak hluboko, že bylo třeba několikerého ujišťování, že *Mortuus* nejsem já.